

A distribución do currículo en unidades didácticas

Índice

---

1. A distribución do currículo en unidades didácticas	2
1.1. Fases do proceso de distribución do currículo	2
Fase 1. Definir as unidades didácticas, os seus títulos e as súas descrições	3
Fase 2. Relacionar os elementos do currículo coas UD.....	5
Fase 3. Adaptar os elementos do currículo ás UD	6

Fonte: Manual de elaboración de programacións dos módulos profesionais LOE a través da aplicación informática realizado pola Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa

1. A distribución do currículo en unidades didácticas

Nesta primeira fase do procedemento de traballo para elaborar a programación do módulo realízase a selección dos elementos curriculares (RA, CA, BC e contidos) que se consideran axeitados para tratar en cada unidade didáctica (UD), mantendo a redacción textual que posúen no currículo oficial.

A selección é un proceso flexible, polo que o docente, segundo os seus coñecementos técnicos e a súa experiencia, e baseándose na propia lóxica do módulo, escollerá os RA, CA e contidos de calquera parte do currículo que considere máis acaídos para as unidades didácticas da súa programación. Xa que logo, discriminaranse:

- Obxectivos ou resultados de aprendizaxe (RA) que se pretenda lograr.
- Criterios de avaliación (CA) que se aplicarán para valorar as aprendizaxes.
- Contidos que se impartirán para alcanzar os RA e aplicar os CA.

Ao asociar os RA, os CA e os contidos do currículo coas unidades didácticas obtense a parte do currículo que serve de base para deseñar as actividades de ensino e aprendizaxe de cada UD. Daquela, desde este punto de vista, unha UD pode considerarse un subconxunto do currículo cunha coherencia didáctica, e unha actividade pode considerarse un subconxunto da UD que tamén terá coherencia didáctica.

Esta etapa concrétase na aplicación informática a través das pestanas "3.a) Editar unidades didácticas" e "3.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas UD".

1.1. Fases do proceso de distribución do currículo

A distribución do currículo en unidades didácticas pódese realizar nas fases que se describen a seguir:

- **Fase 1.** Definir as unidades didácticas, os seus títulos e as súas descricións.
- **Fase 2.** Relacionar os elementos do currículo coas UD.
- **Fase 3.** Adaptar os elementos do currículo ás UD.

Nos documentos obtidos con este procedemento de traballo empréganse uns **códigos cromáticos estandarizados imprescindibles para que as programacións elaboradas poidan ser impartidas e intercambiáveis**.

No esquema seguinte aparece a relación entre cada fase desta etapa e a pestana da aplicación informática onde debe elaborarse.

Etapa 1. A distribución do currículo en unidades didácticas

Pestana da aplicación onde se elabora:

Fase 1. Definir as unidades didácticas, os seus títulos e as súas descrições.

"3.a) Editar unidades didácticas"

Fase 2. Relacionar os elementos do currículo coas UD.

"3.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas UD"

Fase 3. Adaptar os elementos do currículo ás UD.

"3.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas UD" ou "4.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas actividades"

Fase 1. Definir as unidades didácticas, os seus títulos e as súas descrições

Decidir as unidades didácticas (UD) que se empregarán é competencia do profesorado, que debe ter en conta que:

- As UD poden comporse combinando partes de varios resultados de aprendizaxe (RA), polo que toman criterios de avaliación (CA) de varios RA e contidos de máis dun BC.
- As UD tamén poden comporse de parte dun RA, parte dos seus CA e parte dos contidos do BC asociado.

As unidades didácticas defínense a través de:

- **Un título**, a ser posible, cunha redacción motivadora para o alumnado e que será decisión do/da docente. Os títulos non terán, en xeral, o mesmo título que os bloques de contidos (BC).
- **Unha descrición** suficiente para que o alumnado teña unha idea aproximada do que se trata nelas. Na redacción débese utilizar un léxico ao alcance do alumnado, evitando redaccións excesivamente técnicas.
- **A súa secuencia**, que establece a orde en que, con carácter xeral, se impartirán as UD.
- **A duración da UD** en número de sesións (deben ser números enteiros). Débese ter en conta que a suma da duración total das sesións das UD debe coincidir coa duración total do módulo (se non ten UFs) ou da unidade formativa (ver imaxe seguinte).

Os valores que se presentan nesta pantalla como “Total módulo” e “Total UF” son o resultado de sumar as duracións das UD, aparezan en pantalla ou non (se hai outras UF as duracións das súas UD non se amosan en pantalla pero súmanse en “Total módulo”).

Se o módulo ten UFs, as duracións das súas UD deben axustarse para que o total de sesións da UF sexa correcto e igual ao valor que figura no selector de UF. “Total módulo” irá variando a medida que se introducen as duracións das UD das restantes UF. Cando se teñan introducido as duracións de todas as UD, “Total módulo” deberá coincidir co total de sesións do módulo que figura na páxina do menú 1 (identificación do módulo).

- **O peso da UD na cualificación do módulo**, en porcentaxe do total. A aplicación suma os pesos asignados ás UD e obtén o peso da UF na cualificación do módulo. Ademais presenta a suma das porcentaxes asignadas todas as UD (mesmo as das UD das outras UF). Pode, polo tanto, ocorrer que a porcentaxe total, resultado de sumar as porcentaxes de todas as UD, exceda o 100% porque este valor non se verifica ata que a

programación non pasa o proceso de validación. Débense, polo tanto, axustar os pesos das UD de tal forma que o peso total sexa o 100%.

Como **suxestión xeral**, sempre tendo en conta as peculiaridades do módulo e que a decisión final é do/da docente e da utilidade da programación para planificar as clases, recoméndase dividir o módulo **entre 5 e 10 unidades didácticas**, e que a duración de cada unha delas abrangue un número de **entre 10 e 30 sesións**.

Esta fase realízase na aplicación informática na pestana "**3.a) Editar unidades didácticas**" introducindo os datos correspondentes ás UD nas que se organiza o módulo profesional. Para iso, selecciónase en primeiro lugar a unidade formativa (UF) –no caso de que o módulo estea dividido en varias unidades formativas– e posteriormente defínese a secuencia, o título, a descrición, a duración e o **peso na cualificación das unidades didácticas**.

O resultado final ten un aspecto como o da imaxe seguinte, no que se observa que a suma total das sesións das UD (20+21+10 sesións) coincide co total de sesións anuais da unidade formativa (51 sesións). A pantalla tamén indica que a suma total das sesións de todas as UF é 213 sesións, valor que debe coincidir co total de sesións do módulo (menú 1).

Por outra parte, os pesos asignados ás UD na cualificación (10+10+5) implican que o peso desta UF na cualificación do módulo é do 25%.

Pode ocorrer que, realizando modificacións nos pesos das UD na cualificación, o valor dos pesos de todas as UD exceda ou sexa menor que o 100%. Isto quererá dicir que hai que axustar os pesos das UD das outras UF para conseguir que o peso total das UD na cualificación sexa do 100%.

3.a) Editar unidades didácticas

A suma dos pesos de todas as unidades didácticas do módulo deberá de ser do 100%, independentemente da súa agrupación en unidades formativas.

Módulo profesional MP0520 : Sistemas e circuitos eléctricos

Unidades formativas : [Sistemas eléctricos de corriente alterna] SELECCIONAR UNIDADE Sesións anuais: 51

Estado inicial - Unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso(%)	Accións
1	A corrente alterna senoidal	Nesta UD aprenderase a utilizar a corrente alterna senoid	20.0	10	+ x ^ v
2	A corrente alterna trifásica	Nesta UD aprenderase a utilizar a corrente alterna trifásica	21.0	10	+ x ^ v
3	Harmónicos en corrente alterna.	Nesta UD aprenderase a analizar os efectos dos harmón	10.0	5	+ x ^ v
Total UF			51.0	25	
Total módulo			213.0	100	

GARDAR

Nº total de sesións da UF

Duración da UD en sesións

Peso da UD na cualificación

Nº de sesións das UD da Unidade Formativa

Peso de todas as UD

Peso de UF na cualificación

Nº de sesións totais asignadas ás UD (pode exceder o total dispoñible. Axustar as duracións das UD para que este valor coincida co total de sesións da UD no menú 1)

Na edición das unidades didácticas pódense realizar varias "accións":

- Engadir liñas para introducir novas unidades didácticas a través do botón "+".
- Suprimir liñas para borrar as unidades didácticas a través do botón "x".
- Desprazar as UD para as reordenar a través dos botóns "^" (subir) e "v" (baixar).
- Gardar a información introducida premendo no botón "Gardar"; así poderase visualizar no cadro superior "Estado inicial – Unidades didácticas" o traballo almacenado ata o momento.

Fase 2. Relacionar os elementos do currículo coas UD

Esta fase consiste en seleccionar os elementos do currículo que se tratarán en cada UD, é dicir, os RA, os CA e os contidos que serán "obxecto real" de avaliación nesa UD. A selección pódese realizar en calquera orde; é dicir, seleccionando os RA en primeiro lugar, ou os CA ou os BC e os contidos. Como recomendacións xerais cómpre ter en conta que:

- Os CA seleccionados en cada UD deberán estar reflectidos nas actividades e asociados a un instrumento de avaliación. Daquela, **aconséllase seleccionar os CA e os contidos, para a/as UD en que vaian ser avaliados.**
- Un CA, ou un contido, é susceptible de ser tratado en máis dunha unidade didáctica, pero non é recomendable que sexa marcado para todas e cada unha delas.
- O deseño das unidades didácticas baséase na selección dos RA, CA e contidos desta fase, polo que é importante relacionar os elementos curriculares apropiados para cada unidade didáctica.
- No caso de non desexar vincular un CA ou un contido a ningunha UD, por algún motivo xustificado, débese aclarar tal motivo cun comentario a través de "Notas".

Se o módulo está organizado en unidades formativas (UF) débese ter en conta que as UD non poden conter elementos do currículo que pertencen a outras UF. As UF son unidades certificables con validez en Galicia e, ao teren sentido curricular por si mesmas, non deben impartirse mesturadas con outro elementos do currículo que non forme parte desa unidade formativa. Unha UF, por outra banda, pode conter varias UD (Ex: UF1 → UD1, UD2; UF2 → UD3, UD4, ...).

A distribución básica concrétese na aplicación informática na pestana "**3.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas UD**" que presenta o currículo do módulo ordenado dun xeito coherente (cada RA seguido do seu correspondente BC) para facilitar a selección dos elementos, e podería ter o aspecto representado na imaxe seguinte:

3.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas UD

Ano académico: 2011/2012
Centro: 15005397 - Fernando Wirtz Suárez

Módulo profesional MP0440: Tratamento informático da información

Unidades formativas: Ofimática SELECCIONAR UNIDADE

Estado inicial: Unidades didácticas

RA, CA, BC e contidos	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	Notas
C 4.14 Uso de software e hardware para introducir textos e imaxes.	☐	☐	☒	☐	☐	
RA 5 Realiza operacións de manipulación de datos en bases de datos ofimáticas tipo	☐	☐	☐	☐	☒	
CA 5.1 Identifícanse os elementos das bases de datos relacionais.	☐	☐	☐	☐	☒	
CA 5.2 Creáronse bases de datos ofimáticas.	☐	☐	☐	☐	☒	
CA 5.3 Utilizáronse as táboas da base de datos (inserir, modificar e eliminar rexistros).	☐	☐	☐	☐	☒	
CA 5.4 Utilizáronse asistentes na creación de táboas e consultas, formularios e informes.	☐	☐	☐	☐	☐	
CA 5.5 Realizáronse procuras e filtraxes sobre a información almacenada.	☐	☐	☐	☐	☐	
CA 5.6 Aplícanse macros en operacións repetitivas.	☐	☐	☐	☐	☐	
BC 5 Uso de bases de datos ofimáticas	☐	☐	☐	☐	☐	
C 5.1 Elementos das bases de datos relacionais.	☐	☐	☐	☐	☐	
C 5.2 Creación de bases de datos.	☐	☐	☐	☐	☐	
C 5.3 Manexo de asistentes.	☐	☐	☐	☐	☐	
C 5.4 Procura e filtrado da información.	☐	☐	☐	☐	☐	
C 5.5 Deseño e creación de macros.	☐	☐	☐	☐	☐	

GARDAR

A aplicación informática presenta un sombreado laranxa sobre os CA ou os contidos que aínda non foron vinculados a ningunha unidade didáctica, tal e como pode observarse

nalgúns elementos da imaxe anterior. Ese sombreado desaparece cando se realiza a marcaxe correspondente do CA ou do contido coa UD e se preme o botón "Gardar".

No exemplo da imaxe tamén pode observarse que o CA5.4 non está vinculado a ningunha UD, pero o debuxo da "lupa" na columna "Notas" indica que ese CA leva asociado un comentario. O comentario, logo de gardado, fai desaparecer o sombreado laranxa que estaba a indicar que o CA ou contido non estaba vinculado a algunha UD.

Despois de rematar o proceso de distribución poida que cumpra modificar as duracións previstas das UD. A aplicación informática permite a continua revisión e reelaboración dos datos introducidos na programación, polo que é factible volver a pestanas nas que se introducira información anteriormente, para proceder á súa corrección.

Fase 3. Adaptar os elementos do currículo ás UD

Existe a posibilidade de "adaptar" os criterios de avaliación e os contidos do currículo oficial para axustar mellor a descrición do que se imparte en cada unidade didáctica. A adaptación pode implicar modificar a redacción, subdividir o CA ou contido e/ou engadir novos CA e/ou novos contidos.

Aplicar esta fase é recomendable pero non ten carácter obrigatorio. É decisión do/da docente adaptar os elementos do currículo oficial para os acomodar ao deseño da súa programación.

Esta fase tamén pode realizarse posteriormente durante o deseño das unidades didácticas (pestanas "4.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas actividades" da aplicación).

No caso de **adaptar un elemento realizando subdivisións** dese elemento emprégase a **cor encarnada**, tal e como se explica nos casos seguintes:

- **Un CA ou contido seleccionouse para impartir en varias unidades didácticas.**

Neste caso, pódese dividir o CA en tantas subdivisións como UD onde estea seleccionado e adaptar a redacción do CA a cada unha desas unidades didácticas. No exemplo seguinte, o CA3.2 divídese en dous subcriterios porque o CA3.2.1 vai aplicarse nunha UD e o CA3.2.2 vai aplicarse noutra (a cor encarnada indica que eses CA dependen doutro de nivel superior):

- CA3.2 Recoñecéronse as fases do proceso de contratación e os tipos de contratos laborais máis habituais segundo a normativa laboral.
  - CA3.2.1. Recoñecéronse as fases do proceso de contratación.
  - CA3.2.2. Recoñecéronse os tipos de contratos laborais máis habituais segundo a normativa laboral.

- **Un CA ou contido non pode aplicarse tal e como aparece redactado no currículo oficial**, porque se careza do equipamento ou material apropiado ou por outro motivo xustificado, polo que precisa unha nova redacción adaptando o alcance do logro do alumnado.

Neste caso, debería xustificarse cunha "nota" o motivo de non aplicar o CA ou contido do currículo oficial e redactar o novo elemento como subcriterio ou subcontido do CA, ou do contido, respectivamente, que non se pode aplicar. Deberase ter en conta que o subcriterio ou subcontido substitúen o CA ou o contido do currículo oficial.

No exemplo proposto a continuación, o/a docente considera que "CA2.6. Solucionáronse problemas na instalación e na integración co sistema informático" non pode aplicarse coa redacción orixinal porque "solucionáronse problemas..." dependería de que no proceso de instalación dun programa informático se producisen "problemas", algo que non ten por que suceder en todos os casos, así que o/a docente adapta deste xeito:

- CA2.6. Solucionáronse problemas na instalación e na integración co sistema informático.
- **CA2.6.1. Identificáronse os posibles problemas na instalación e na integración co sistema informático e concretáronse as solucións.**

Na epígrafe "notas" xustificárase esta adaptación.

■ **Sobre un mesmo CA quérese aplicar máis dun instrumento de avaliación.** Ese CA pode estar seleccionado para unha mesma UD ou para máis de unha.

No seguinte exemplo obsérvase que o "CA2.8. Respectáronse as licenzas de software" se subdivide porque o/a docente desexa avalialo de dous xeitos, a través dunha práctica de instalación e a través dun traballo de investigación, para que o alumnado tome conciencia da importancia de respectar os dereitos de autoría, polo que se subdivide de seguinte forma:

- CA2.8. Respectáronse as licenzas de software.
- **CA2.8.1. Respectáronse as licenzas de software durante o proceso de instalación.**
- **CA2.8.2 .Valorouse a importancia das licenzas de software e os dereitos de autoría.**

Neste caso, o recomendable é crear tantas subdivisións como instrumentos de avaliación se desexen empregar. Tales subdivisións poden ser adaptacións como a do exemplo anterior, ou poden ser subdivisións coa mesma redacción que o CA orixinal.

Deberase ter en conta que cando se adapta un CA do currículo oficial por algún dos casos anteriores, os subcriterios creados substitúen os orixinais para os efectos de avaliación e da elección de instrumentos de avaliación.

Os subcriterios de avaliación e os subcontidos deben redactarse de xeito correcto, polo que cómpre ter en conta o seguinte:

- Un CA debe redactarse a través dunha acción realizada co verbo en tempo pasado e de forma impersoal, mais un contido e/ou condición da actividade.
- Un contido debe redactarse con substantivos.

Esta adaptación dos elementos do currículo realízase na pestana da aplicación informática **"3.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas UD"** (tamén pode realizarse na pestana "4.b) Relacionar RA, CA, BC e contidos coas actividades", inserindo novas ringleiras na táboa a través do botón **"..."** (engadir/eliminar elementos do currículo) situado ao lado do elemento que se desexa dividir.

No seguinte capítulo (*O proceso de deseño de unidades didácticas*) explícase en maior detalle como facer outros tipos de adaptacións nos CA ou contidos:

- Engadir "CA ou contidos novos extracurriculares" que o/a docente considere necesarios na súa programación, pero que non aparecen no currículo. Nestas novas incorporacións de elementos curriculares emprégase a **cor azul**.
- Engadir "contidos derivados dos CA", no caso de que o CA non dispoña dun contido asociado no currículo. Estes contidos introdúcense en **cor verde**.

Ao finalizar esta fase disporase dunha táboa de secuencias de RA, CA, BC e contidos que proporciona unha perspectiva total sobre a programación.